

N:o 30.

Palmusunnuntaina.

Evank. Matt. 21: 1 – 9.

Tämä evankeliumi selityksineen on luetavana Ensimmäisenä Adventtisunnuntaina. Sen sijaan tahdomme hiukkasen puhua ripistä ja Herran Ehtoollisesta (1 Kor. 11: 23 – 29) sekä Kristuksen kärsimisestä, kuten tällä viikolla sopiikin.

Saarna ripistä Herran Ehtoollisesta pidetty v. 1524.

Vaikka olen usein saarnannut ja kirjoittanut Alttarin Sakramentista ja ripistä, täytyy minun kuitenkin, koska se aika vuosittain jälleen palajaa, jolloin on määrätty näistä saarnattavaksi niiden vuoksi, jotka tätä sakramenttia haluavat nauttia, palauttaa taasenkin mieleemme nämä asiat ja niistä puhella.

Ensiksi olen kylläkin usein sanonut, etteivät kristityt ole velvoitetut juuri juhlalla tätä sakramenttia nautitsemaan, vaan että heillä on oikeus ja valta mennä Herran Ehtoolliselle milloin haluavat. Sitähän varten on Jumala asettanut pappisviran, että nämä joka päivä pitäisivät kansasta huolen ja hoitaisivat Jumalan sanaa ja sakramenttia. Epäkristillistä siis on, jos tahdotaan kansaa pakottaa kuolemansynnin uhalla juuri tällä ajalla sakramenttia nauttimaan, kuten tähän asti on tehty ja vieläkin monin paikoin tehdään. Tämä sakramentti, näet, ei tahdo eikä voi kärsiä, että joku pakotettuna tai vaadittuna sitä käyttäisi; se ei mitään muuta vaadi kuin nälkäistä sielua, joka

itse pakottaa itsensä ja iloitsee päästessään tälle aterialle. Sellaisia vieraita se ei suvaitse, jotka toisten pakottamina sinne tulevat.

Siitä syystä on perkele täydellä väkivallalla ja voimalla hallinnut paavin kautta, niin että on pakottanut tämän ajamaan ja ahdistamaan koko maailmaa tälle sakramentille, jolle jokainen on juossut kuin porsas purtilolleen paljaan käskyn vuoksi. Näin on tälle sakramentille tapahtunut niin suuri pilkka ja häväistys ja koko maalima on tullut niin syntiä täyteen, että sitä haikeasti täytyy surkutella. Kun nyt tämän tiedämme, älkäämme antako minkään käskyn sitoa itseämme, vaan säilytäkäämme Kristuksen meille antama vapaus. Tätä sanon minä niiden vuoksi, jotka eivät muulloin kuin tähän aikaan tahdo mennä Herran Ehtoolliselle tehden tätä ainoastaan tottumuksesta ja yleisen tavan mukaan. Ei tietysti ole miksikään vahingoksi paaston aikanakin sitä nauttia, kunhan omatunto ei vaan ole aikaan sidottu, vaan on vapaa ja kelvollinen tätä Sakramenttia nauttimaan.

Toiseksi täytyy meidän sanoa samaa ripistä. Mutta ensiksi tulee tietää, että Raamattu puhuu **kolmenlaisesta ripistä. Ensimmäinen** tapahtuu Jumalan edessä, josta profeeta David Ps. 32: 5 sanoo: **Sentähden minä tunnustan sinun edessä minun syntini ja en peitä minun pahoja tekojani. Minä sanoin: Minä tunnustan Herralle minun pahat tekoni, niin sinä annoit anteeksi minun syntini vääryyden.** Vähää ennen sanoo hän 3 värsyssä: **Koska minä tahdoin sitä vaieta, mu-**

serruit minun luuni minun jokapäiväisestä itkustani. Sillä sinun kätes oli yöllä ja päivällä raskas minun päälläni, niin että minun nesteeni kuivui, niin kuin se kesällä kuivuu. Sela. Se on: Jumalan edessä ei voi kukaan kestää, joka ei tällaista synnintunnustusta hänen eteensä kannan, kuten Ps. 130. 4 sanoo: **Sinun tykönäs on anteeksi antamus, että sinua peljättäisiin,** se on: Joka tahtoo ripittää itsensä sinun edessäsi, hän sydämessään tunnustakoon syntinsä sinulle puhuen näin: Herra, ellet sinä ole laupias, niin olen hukassa, vaikka kuinkakin hurskas olisin. Näin täytyy kaikkien pyhienkin tunnustaa, kuten äskeisen psalmin 6 värssyssä taasen sanotaan: **Tämän tähden pitää kaikki pyhät sinua rukoileman oikialla ajalla.**

Tämä rippi opettaa siis meille, että me kaikki olemme yhtäläisiä pahantekijöitä ja syntisiä, ja kuten sanotaan: ”Jos yksi on hurskas, niin olemme kaikki hurskaita”. Jos jollakulla on erityinen armo, hän kiittääköön siitä Jumalaa älköönkään kerskatko. Jos joku on langennut syntiin, niin on siihen syynä hänen lihansa ja verensä, eikä kukaan ole niin syväle langennut, ettei joku toinen, joka nyt seisoo, voisi vielä syvemmälle langeta. Sentähden ei ole meidän keskemme katsoen siihen, mitä itsestämme olemme, mitään erotusta, vaan ainoastaan Jumalan armo meissä erotuksen vaikuttaa.

Tämä rippi on nyt niin tuiki tarpeellinen, ettei sitä saa silmänräpäyksikään lyödä laimin, vaan että kristityn koko elämän pitää olla tämmöistä ripitystä, niin että hän lakkaamatta ylistää Jumalan armoa ja häpäisee omaa elämäänsä Jumalan edessä. Muutoin, niin kohta kuin alan turvata johonkin hyvään työhön tai elämään, ei Jumala ole jättävä sitä rankaisematta, koska hän ei mitään sellaista kärsi; sen vuoksi ei kukaan voi kestää hänen edessään. Siis pitää tämän ripin niin tapahtuman, että sinä tuomitset itsesi ansainneeksi kuoleman ja helvetin tulen. Näin ennätät sinä

Jumalan tuomion ja kirouksen edelle, niin että hänen täytyy olla sinulle armollinen. Mutta tästä ripistä emme nyt puhu.

Toinen taasen kohdistuu lähimmäisemme ja on rakkauden rippi, niin kuin edellinen on uskon. Tästä on Jaakopin Epist. 5: 16 kirjoitettu: **Tunnustakaat toinen toisellenne teidän rikoksenne.** Tämä on sellainen rippi, että jos joku on tehnyt pahoin lähimmäistään kohtaan, tulee hänen se tälle tunnustaa, kuten Kristus Matt.5: 23,24 25 sanoo: **Jos sinä uhraat lahjas alttarille, ja siellä muistat, että veljellä on jotakin sinua vastaan, niin jätä sinne lahjas alttarin eteen ja mene ensin sopimaan veljes kanssa, ja tule sitte lahjas uhraamaan. Sovi nopeasti riitaveljes kanssa, koska vielä hänen kanssansa tiellä olet j. n. e.** Tässä vaatii hän molemmin puolin, että sekä rikoksen tehnyt pyytää anteeksi, että myöskin rukoiutu anteeksi antaa. – Tämäkin rippi on tarpeellinen ja käsketty, kuten edellisenkin, sillä Jumala ei tahdo kenellekään olla armollinen eikä antaa syntejä anteeksi, jos ei armonanoja myöskin lähimmäiselleen anteeksi anna. Eipä myöskään usko voi olla oikea, ellei se semmoista hedelmää vaikuta, että antaa lähimmäiselle anteeksi ja anteeksiantoa pyytää; muutoin älköön ihminen Jumalaa lähestykö. Ellei tämmöistä hedelmää näy, ei ole usko eikä myöskään ensimmäinen rippi oikea.

Kolmas on paavin säätämä ja tapahtuu se salaa papin edessä luettamalla synnit hänen korvaansa. Tätä ei ole Jumala käskenyttä, vaan on paavi ihmiset siihen pakottanut ja samalla jaellut synnit niin moniin muotoihin ja luokkiin, ettei niitä kukaan jaksa käsittää. Surkeata ja valitettavaa on, että omiatuntoja näin on ahdistettu ja räähätetty. Tästä sanomme me näin: Ei Jumala pakota sinua uskon kautta ripittäytymään hänelle tai rakkauden kautta lähimmäisesi, ellet tahdo tulla autuaaksi tai hänen armoansa saada; eihän myöskään vaadi sinua menemään tälle aterialle, jos teet sen vastenmielisesti ja halutta, vaan hän tahtoo,

että tekisit sen itsestäsi, sydämen rakkaudella ja halulla. Siis ei hän myöskään pakota sinua tekemään salarippiä papille, jollei sinulla ole siihen halua etkä pyydä synninpäästöä.

Mutta tästä ei ole paavi välittänyt. Hän on tässä menetellyt, kuin tuo kaikki kuuluisi maalliseen hallintoon, jossa pakotusta täytyy käyttää. Hän ei ole kysynyt, tehdäänkö sitä halulla vai halutta, vaan umpimähkään säätänyt, että joka ei tähän aikaan käy ripille, häntä ei saa haudata kirkonmaahan. Mutta Jumala ei siihen katso, teetkö niin vai etkö, ellei se halulla tapahdu. Ellet siis halusta sitä tee, niin on sinun parempi jättää se tekemättä. Sillä Jumalaa ei voi lähestyä kukaan, joka ei tee sitä halusta ja vapaasta tahdosta, jonka vuoksi älköön kukaan sinua siihen väkisin ajako. Jos sen teet käskyn vuoksi ollaksesi paaville kuuliainen, niin teet aivan väärin. Kuitenkin on asia nyt niin koko maailmassa, että jokainen juoksee ainoastaan käskystä. Sen vuoksi sanotaankin tätä aika sattuvasti piinaviikoksi, koska sen kuluessa surkeasti sieluja rääkätään ja vaivataan, niin että surkutella täytyy sielujen vahinkoa ja turmiota; sen lisäksi itse Kristus-takin piinataan paljon häpeällisemmin kuin ennen ristinpuussa riippuessaan. Voimme sen vuoksi kohottaa kätemme ja kiittää Jumalata, että hän sellaisen valon meille antanut on. Vaikka, näet, emme paljon hedelmiä kannamme emmekä paremmiksi tule, niin on meillä kuitenkin oikea käsitys totuudesta. Siis on nyt paljoa parempi pysyä poissa ripistä ja Herran Ehtoollisesta, kuin mennä sinne vastahakoisesti; jäävät sitten ainakin omattunnot kidutamatta.

Me sanomme nyt siis, ettei kenellekään ole pakko salarippiä käydä. Kuitenkin on se hyvä ja tarpeellinen seuraavasta syystä: Milloin ja missä voit Jumalan sanaa kuulla, ei sinun tule sitä ylönkatsoa vaan sydämen halulla ottaa vastaan. Nyt on Jumala antanut sanansa levitä kaikkeen maailmaan, niin että se täyttää kaikki sovet, joten sinä kuulet Ju-

malan sanaa, minne vaan tulet. Jos minä nyt saarnaan syntein anteeksi saamista, niin saarnaan minä oikeata evankeliumia, sillä evankeliumin pääsisällys on: **Joka uskoo Kristukseen, hänelle pitää synnit anteeksi annettaman.** Siis ei voi kristillinen saarnaaja koskaan avata suutansa julistamatta synninpäästöä kuulijoille. Saman tekee pappikin alttarilla sanoessaan: **Rauha olkoon teidän kanssanne**, se on: minä julistan teille Jumalalta rauhaa ja syntein anteeksi saamista Kristuksen kautta. Tämähän se juuri on evankeliumi ja synninpäästö. Näinhän kuuluvat myöskin sakramentin sanat: **Tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan; tämä on minun vereni, joka teidän edestänne vuodatetaan syntein anteeksi saamiseksi.** – Jos sen vuoksi sanoisin: en tahdo ripittäytyä, koska minulla on sana sakramentissa, niin tekisin samoin kuin joku sanoisi: Minä en tahdo kuulla mitään saarnaakaan. – Evankeliumin pitää lakkaamatta kaikua ja kuulua kaikkein ihmisten suusta; sen vuoksi tulee se ilolla ottaa vastaan, missä ja milloin sitä kuulla voidaan, nostetuin käsin pitää Jumalata kiittämän, niin että se kaikkialle voi kuulua.

Kun siis menet salaripille, ei sinun niin paljon tule välittää ripistäsi kuin papin sanasta ja tee aina tämä erotus: **tätä** sanon minä, **tätä** taas se, joka minua kuulee. Älä siihen suurta arvoa pane, mitä sinä teet, vaan ota siitä vaari, mitä hän sinulle sanoo, nimittäin, että hän Jumalan puolesta julistaa sinulle syntein anteeksi saamisen. Tässä on aivan samantekevää, onko sanoja pappi ja saarnavirassa tai muuten kristitty. Se sana, jonka hän puhuu, ei ole hänen vaan Jumalan sana, ja Jumala katsoo sen yhtä sitovaksi, kuin puhuisi hän sen itse. Näin on hän levittänyt pyhän sanansa kaikkiin paikkoihin, ja koska me sen kaikkialla löydämme, niin ottakaamme myös se suurella kiitoksella vastaan älkäämmekä sitä tuuleen paiskatko.

Ripistä on sinulla myös sama etu kuin sakramentistakin, nimittäin se, että sana siinä kääntyy yksin sinun puoleesi. Saarnassa se kääntyy päin koko seurakuntaa, ja vaikka sen tarkoitus on sinuunkin sattua, niin et kuitenkaan ole siitä niin vallan varma; mutta tässä se ei keneenkään muuhun voi sattua kuin sinuun yksinäsi. Totta kai sydäimestäsi riemastuisit, jos tietäisit jonkun paikan, missä Jumala tahtoo juuri sinua puhutella? Niin, jospa tietäisimme edes saavamme kuulla enkelin puhuvan, niin totta rientäisimme vaikka maailman ääriin. Mutta emmekö ole hulluja, viheliäisiä ja kiittämättömiä ihmisiä, jotka emme kuule mitä meille sanotaan? Tuossa on Raamattu todistamassa, että Jumala puhuu meidän kauttamme, ja että se on yhtä päteväitä kuin hän omalla suullaan puhuisi, kuten Kristus Matt. 18: 20 sanoo: **Kussa kaksi tai kolme tulevat kokoon minun nimeeni, siinä olen minä heidän keskellensä**, samoin Joh. 20: 23: **Joille te synnit anteeksi annatte, niille ne anteeksi annetaan**. Tässä lausuu itse Jumala synninpäästön, niin kuin hän itse kastaa lapsiakin; ja vieläkö sinä sanoisit, ettei rippiä tarvittaisi? – Sillä vaikka itse kuuletkin samaa sakramentissa, ei sinun sen vuoksi pidä olla siitä välittämättä, varsinkin koska se, kuten sanottu, koskee sinua yksinään.

Sitä paitsi on sinulla tässä vielä yksi etu se, että voit ripissä kaikki vikasi tunnustaa ja saada niihin neuvoa. Ja vaikkapa ei mitään muutakaan syytä olisi, ja vaikka ei Jumala itsekään siinä puhuisi, en kuitenkaan juuri tämän vuoksi tahtois mielelläni olla sitä paitsi, koska tässä voin veljelle avata sydämeni ja valittaa huoliani. Sillä kurjan kurjaa on, kun omatunto on raskautettu ja ahdistuksessa eikä tiedä neuvoa, ei lohdutusta.

On sen vuoksi sangen lohdullista, että tässä kaksi tulevat kokoon, toinen neuvoo, auttaa ja lohduttaa toista ja tämä tapahtuu kauniissa veljellisessä rakkaudessa: toinen ilmaisee tautinsa, toinen parantaa hänen haavansa. En sen

vuoksi tahtois vaihtaa tätä koko maailman tavaroihin. Kuitenkaan ei sitä saa käskää eikä siitä tehdä omantunnon asiata, aivan kuin olisi pakko ripittäytyä ennen ehtoolliselle menoa; mutta ei sitä myöskään saa ylönkatsoa. Ethän sinä voi Jumalan sanaa niin paljon kuulla etkä niin syvälle sydämeesi kätkeä, etteikä lisä olisi aina vaan parempi.

Sen vuoksi olen kehoittanut sinua tarkkaan toisistaan eroittamaan **ripin** ja kuulemasi **synninpäästön**, että pääpainon panisit synninpäästölle, etkä käskyn vuoksi menisi ripille tai sentähden, että ripistäsi tekisit jonkun hyvän työn, jonka vuoksi mielestäsi olisit ansainnut saada syntisi anteeksi, vaan ainoastaan sen vuoksi, että siellä kuulet Jumalan sanaa ja saat siitä lohdutusta. Silloin teroita korvasi ja paina mieleesi, kuinka Jumala puhuu ihmisten kautta ja antaa sinulle synnit anteeksi; tähän kuuluu sitten **usko**.

Tähän asti on meidän rippimme ollut sellainen, että kun ihmiset on päästetty synneistä, on heidän päällensä sälytetty paljon töitä, joilla heidän pitäisi täyden tehdä synteinsä edestä. Tämä sitten on muka synninpäästöä, vaikka se vasta onkin oikeata sitomista. Synneistä piti oltaman vapaat päästön kautta, ja silloin vasta määrättiin niistä sovintoja suorittamaan ja näin pakotettiin ihmiset uskosta ja synninpäästöstä omiin töihinsä.

Mutta näin pitäisi heitä opettaa: Katsos, tähän sanaan, jonka minä lausun sinulle Jumalan puolesta, täytyy sinun oikealla uskolla tarttua kiinni. Ellei sinulla uskoa ole, niin heitä ripille käyntisi toiseen aikaan; mutta tämä ei kuitenkaan ole niin ymmärrettävä, että olisit sinne menemättä sen vuoksi, että uskosi on mielestäsi liian heikko, sillä siitä sen tulee saada lohdutusta ja voimaa. Ellet voi uskoa, niin valita tätäkin veljellesi, jonka edessä tahdot ripittäytyä, ja sano: Minä tunnen kyllä tarvitsevani rippiä ja synninpäästöä, mutta huomaa olevani siihen liian kylmä ja heikkokoinen. Sillä kenelle muulle sinä rikok-

siasi valittaisit, jollei Jumalalle? Mutta missä muualla voit hänen löytää kuin veljessäsi? Hän taitaa sinua sanoilla vahvistaa ja auttaa. Tämä on oikeata rippiä, ja suokoon Jumala, että koko maailma olisi sille kannalle päässyt, että jokainen tunnustaisi ei voivansa uskoa!

Tämä olkoon nyt puhuttu ripistä, että sen tulee olla tykkänään vapaa, niin että pakotta ja omasta tahdosta ripille mentäisiin. Mutta mitä tulee ripissä tunnustaa? Tähän asti ovat saarnaajamme paljon meitä mukiloineet ihmisen viidellä aistilla, seitsemällä kuolemansynnillä, kymmenellä käskyllä j. n. e., joilla ovat hämentäneet omattuntomme. Mutta niin sen pitää käydä, että ensin tunnet kuormasi ja syntisi, jotka sinua enimmin kalvavat ja omaatuntoasi vaivaavat; ne tulee sinun veljellesi ilmaista ja tunnustaa. Ei sinun siis tarvitse kauvan haeskella eikä koittaa saada kaikkia syntejäsi esille kaivetuksi; tuo vaan kuuluville, mitkä mieleesi juolahtavat, ja sano: Näin viheliäinen ja langennut minä olen, tähän pyydän minä lohdutusta ja hyvää neuvoa. Ripin tulee, näet, olla lyhyt, ja jos jotakin unohtunut myöhemmin mieleesi tulee, niin älä sen anna itseäsi eksyttää. Ethän sinä tehnyt rippiäsi minäkään hyvänä työnä tai pakollisena tehtävänä, vaan saadaksesi synninpäästöstä vahvistusta. Voithan sinä kuitenkin Jumalalle sen tunnustaa ja sakramentissa messua pidettäessä kuulla synninpäästön.

Älä senvuoksi sitä huoli murehtia, vaikka ripissä olet syntejä unohtanutkin. Jos niitä on unohtunut, niin ovat ne kuitenkin anteeksi annetut, sillä ei Jumala katso sinun rippisi täydellisyyteen, vaan kuinka sinä hänen sanansa uskot. Eikä päästökään niin kuulu, kuin annettaisiin toiset synnit anteeksi eikä toisia, vaan se on vapaa saarna, joka julistaa Jumalan olevan sinulle armollisen. Jos taas Jumala on sinulle armollinen, silloin ovat myös kaikki synnit matkoihinsa menneet. Pidä sen vuoksi kiinni ainoastaan synninpäästöstä äläkä ripistä; jos olet jotain unohtanut tai et – yhtä kaik-

ki. Niin paljon kuin uskot, niin paljon sinulle anteeksi annetaan. Näin tulee aina Jumalan sanalla kerskata syntiä ja paha omaatuntoa vastaan.

Toinen osa.

Pyhästä sakramentista.

Kolmanneksi täytyy meidän laajemmin puhua itse pyhästä sakramentista. Edellä olemme sanoneet, ettei ketään tule sinne pakottaa määrääjällä menemään vaan on se jätettävä kunkin ehdonvaltaan. Lisäksi on vielä puhuttava tämän sakramentin kahdesta näkyväisestä muodosta. Olen jo ennen sanonut, ettei meidän kesken enää saa tarjota tätä sakramenttia yhdessä muodossa; joka sitä haluaa, sen tulee saada se kokonaan. Me olemme jo kyllin kauvan saarnanneet ja selvitelleet, niin ettei liene ketäkään, joka ei sitä voisi käsittää. Mutta jos joku vielä on niin paksupäinen tai tahtoo niin heikko olla, ettei sitä viitsi käsittää, se menköön menojaan; yhtä hyvästi hän voi jäädä sieltä pois. Eihän kukaan voi näin kauvan Jumalan sanaa kuulla ja antautua käsin kannettavaksi, ja kuitenkin sanomistaan sanoa: En minä sitä ymmärrä. Se ei olisi mikään hyvä merkki. Eihän nimittäin ole mahdollista, että niin kauvan kuuntelisit saamatta kuitenkaan valkeutta asiassa. Koska sittenkin pysyt sokeana, niin on parempi, ettei sinulle tätä sakramenttia anneta. Ellet voi käsittää sanaa, joka kuitenkin on kirkas, selvä ja totinen, niin älä myöskään ota sakramenttia vastaan. Eihän sakramenttikaan ilman sanaa mitään olisi.

Sitä paitsi on se kaikunut kaikumistaan maailman äärestä toiseen, niin että vastustajatkin sen tietävät. Mutta koska nämä eivät ole heikkoja vaan puutuneita ja piintyneitä ihmisiä, jotka puskevat vastaan, vaikka kui-

tenkin kuulevat niin selvästi meidän Raamattulla todistavan oppimme, ettei heillä mitään ole siihen muistutettavaa eikä vastaväitteeksi tuotavaa, ja koska he yhä pysyvät roomalaisessa kirkossaan ja tahtovat meitä väkisin itseään seuraamaan, niin ei enää tule kysymykseen pakeneminen eikä kärsiminen. Koska he tahtovat meitä uhitella ja vaativat meitä heidän oppiaan ja tekojaan oikeana pitämään, niin tahdomme me nauttia Herran ehtoollisen sekä leivässä että viinassa juuri sen vuoksi, että he tahtovat meitä estää. Sen vuoksi ei enää tule huolia näitten ihmisten pahenemisesta. Mutta jos oltaisiin jossain paikkakunnassa, jossa ei evankeliumia ole kuultu, silloin olisi kohtuullista ja kristillistä, että joku aika mukaannuttaisiin heikkojen mieliksi, kuten alussa teimme, kun asia oli vielä liiaksi outo. Mutta koska he nyt näin asettuvat vastarintaan ja tahtovat meitä väkisin pakottaa vaikenemaan, niin ei ole enää armahtamisesta apua.

Kyllä onkin asianmukaista, että Jumala niin ohjaa ja järjestää, ettei tämä sakramentti ole vainon puutteessa, sillä hän asetti tämän kristikuntaansa tunnussanaksi ja merkiksi, josta meidät voidaan tuntea. Ellei, näet, meillä tätä olisi, ei voitaisi tietää, missä ja kutka olisivat kristityitä, ja missä evankeliumi hedelmää kantaisi. Mutta kun sakramentille mennään, niin nähdään, kutka evankeliumia kuulevat; sitten voidaan myöskin pitää silmällä, elävätkö he kristillisesti. Tämä on siis tunnusmerkkimme, jolla tunnustamme Jumalan nimeäkin sekä ettemme häpee hänen sanaansa.

Kun nyt paavi näkee minun menevän Herran ehtoolliselle ja evankeliumin mukaan nauttivan sakramenttia kummassakin muodossa, niin on tämä minulle todistuksena, että tahdon evankeliumiin turvautua. Jos hän vihastuu ja tahtoo minua tappaa, niin käyväin kuin kristikunnan alussa on käynyt, jolloin myöskin kristityt tällä merkillä tunnustivat

Jumalata. Meidän piispamme ovat vastoin Kristuksen määräystä ja käskyä kieltäneet molempia muotoja käyttämästä. Jos me nyt tahdomme Kristusta tunnustaa, täytyy meidän mennä nauttimaan sitä molemmissa muodoissa, että tiedettäisiin meidät kristityiksi ja Jumalan sanan puoltajiksi. Jos meidät sen vuoksi tapetaan, niin tulee meidän se kärsiä, Jumala kyllä on antava meille elämän jälleen runsaassa määrässä. Sen vuoksi on aivan paikallaan, että meitä näin vainotaan, sillä jos kunnia saisimme, ei suinkaan tunnustuksemme olisi oikea. Mutta mepä seisomme oikealla pohjalla, kun meidän täytyy odottaa pilkkaa ja häväistystä vieläpä kuolemaakin Herran tähden, niin kuin on käynyt seurakunnan alkuajoina.

Lisäksi olen sanonut, ettei riitä sinun paljas käymisesi Herran ehtoollisella, ellet ole varma ja tunne olevasi hyvän suojan takana tietäen voivasi näyttää perustuksen ja syyn siinä oikein tekeväsi ollaksesi näin varustuksissasi, kun sinun kimppuusi käytäisiin, ja voidaksesi suojella itseäsi Jumalan sanalla perkelettä ja maailmaa vastaan. Sinä et voi mennä Herran pöytään toisen miehen uskon turvissa, sillä sinun pitää itse puolestasi uskomon yhtä hyvin kuin minunkin, koska sinun niin täytyy kilvoitellakin kuin minun. Sen vuoksi täytyy sinun ennen kaikkia hyvästi tietää ne sanat, joilla Kristus tämän sakramentin on asettanut; ne kuuluvat:

Sinä yönä, jona Jeesus petettiin, otti hän leivän, kiitti, mursi ja antoi opetuslapsillensa ja sanoi: Ottakaat ja syökää, tämän minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan, se tehkää te minun muistokseni. Samalla muotoa otti hän kalkin, kiitti ja ntoi opetuslapsillensa ja sanoi: Ottakaat ja juokaat tästä kaikki, tämä on sen Uuden Testamentin kalkki minun veressäni, joka teidän ja monen tähden vuodetaan syntein anteeksi antamiseksi; niin

useinkuin te sen teette, niin tehkää se minun muistokseni.

Nämä ovat sanoja, joita eivät vastustajamme eikä perkele voi kieltää, niihin täytyy meidän nojata. Ja saivarrelkoon he kuinka tahtovat, niin on meillä selkeä Jumalan sana, joka sanoo, että **leipä on Kristuksen meidän edestämme annettu ruumis ja kalkki hänen meidän edestämme vuodatettu verensä.** Tätä käskää hän meitä tekemään **hänen muistoksensa.** Mutta paavi on kieltänyt, ettei niin saa tehdä.

Niinpä kyllä, sanovat he, mutta me olemme maallikoita ja erehtyväisiä; me emme ymmärrä emmekä voi sitä selittää. Siihen me vastaamme: Meillä on valta selittää se yhtä hyvin kuin heilläkin, sillä meitä on yhtä hyvin käsketty uskomaan Kristukseen ja uskoa tunnustamaan kuin heitäkin. Onhan meillä sama Jumala, jota hekin tahtovat. Kuinka tulee meidän sitten uskoa, ellemme tiedä emmekä ymmärrä hänen sanaansa? Koska siis minua on käsketty uskomaan, niin täytyyhän minun tietää uskottavakseni annettu sanakin; sillä kuinka minä voin ilman sanaa uskoa? Vieläpä minun täytyy pysyä siinä lujana ja osata sillä itseäni puolustaa ja kukistaa vastustajaini hyökkäykset. Näin voit sinä saada heidän vaikeutensa ja sanoa päätöksesi: Pitäähän minunkin uskoni olla yhtä hyvä kuin sinunkin, jonka vuoksi minun täytyy omistaa ja tietää sana yhtä hyvin kuin sinunkin. Sanoohan evankelista tässä: **Jesus otti kalkin ja antoi opetuslapsillensa näin sanoen: juokaat tästä kaikki, tämä on sen Uuden Testamentin kalkki minun veressäni, joka teidän ja monen tähden vuodatetaan j. n. e.** Ovathan nämä sanat kyllin selviä, eikä kukaan ole niin heikkopäinen, ettei ymmärtäisi mitä se on: Ottakaat ja juokaat tästä kaikki, tämä on sen Uuden Testamentin kalkki minun veressäni j. n. e. Sen vuoksi me sanomme: Elleivät meille opeta **juomisen** olevan jotain muuta, kuin mitä sillä koko maailma ymmärtää, niin py-

symme siinä, että meidän kaikkein tulee juoda tästä kalkista. Vastustakoon tätä käsitystä mikä tahansa, joko vanha tapa tai kirkolliskokoukset, niin sanomme siihen: Jumala on vanhempi ja mahtavampi kuin kaikki muut.

Yhtä selvät ovat nämäkin sanat: **Se tehkää minun muistokseni.** Sanoppas tässä minulle, kenen tulee Herraa muistaa? Onko se yksistään papeille eikä kaikille kristityille sanottu? Mitä taasen **hänen muistamisensa** muuta on kuin että hänestä saarnataan ja häntä tunnustetaan? Jos kerran meidän kaikkien tulee muistaa Herraa, niin pitää meille myöskin antaa kumppaakin nautittavaksemme: leivästä syödäksemme ja kalkista juodaksemme. Eihän sitä kukaan voine kieltää. Sen vuoksi ei siitä apua ole, että teet asian hämäräksi ja sanot, ettei meidän tarvitse sanoja tietää. Ellei meidän niitä tarvitse tietää, niin mitä sinulla sitten on tekemistä? Kuitenkin tahdot sinä olla paimenena, joten sinun tulisi minua ohjata ja opettaa ymmärtämään niitä. Näin täytyy sinun tyhjänpäiväisillä verukkeillasi tunnustaa oma häpeäsi ja puraista itseäsi kieleen, kun niin häpeämättä julkeat puhua totuutta vastaan.

Sinä näet siis, kuinka sakramentin sanat pitää käsitettävän ja totisina pidettävän. Niissä on koko sakramentin voima, ne täytyy meidän jokaisen tietää, ymmärtää ja niistä uskolla pitää kiinni, niin että niillä voisimme puolustautua ja torjua vihollisen hyökkäykset. Kun sinä nyt tahdot mennä Herran pöytään, niin kuule sanat ja usko koko autuutesi aarteiden niihin perustuvan, pysy niissä lujana ja turvallisena, sillä ne ovat erittäin sinulle lausutut. **Minun ruumiini annetaan, minun vereni vuodatetaan,** sanoo Kristus. Mitä varten? tokkohan ainoastaan syödäksesi ja juodaksesi? Ei, vaan syntein anteeksi saamiseksi. Tämä se juuri sinua koskee. Kaikki muu, mitä tässä muutoin tapahtuu ja lausutaan, se ainoastaan tarkoittaa syntiesi anteeksi antamista. Jos taasen tämä kelpaa syntein anteeksi antamiseksi, niin täytyy sen myöskin olla kelvol-

linen kuolemaa voittamaan. Missä nimittäin syntiä ei ole ei siellä ole kuolemaakaan eikä helvettiä, ja missä näitä ei ole, sieltä on myös poikessa kaikki onnettomuus, ja kaiken autuuden täytyy siellä olla.

Tässä, niin tässä on koko tuo suuri aarre kätkeytyneenä, luo silmäs siihen ja anna hullutusten mennä menojaan, joista korkeakoulut väittelevät ja päätänsä vaivaavat tuumailten, kuinka Kristuksen ruumis saattaa olla saapuvilla ja salata itsensä noin vähäpätöisen muodon alle. Käännä silmäs pois tämmöisestä ihmeestä ja pysy sanassa kiinniajaen takaa, kuinka sinä sakramentista saisit hyödyn ja hedelmän, nimittäin **syntein anteeksi antamisen**.

Sentähden täytyy sinun pitää siitä huolta, että nämä sanat sinua koskisivat. Se taasen tapahtuu, kun tunnet syntisi sinua kalvavan ja kauhistuttavan, tunnet lihan, maailman ja perkeleen sinua kiusauksillansa hätyyttävän. Milloin olet sinä vihasi vimmassa ja kärsimätön, milloin sinua ahneus ja elatuksen murhe ahdistaa jne., niin että sinulla lakkaamatta on paljon kiusauksia ja välistä joudut törkeisiinkin lankeemuksiin, joista sielusi tulee haavoitetuksi. Tällöin olet sinä viheliäinen kurja ihminen, pelkäätkuolemata, vapiset, etkä voi olla iloinen. Tällöin on aika ja syytä mennä ripille valittaaksesi hätääsi Jumalalle sanoen: Herra, sinä asetit ja annoit meille ruumiisi ja veresi sakramentin siinä tarkoituksessa, että siinä saavutettaisiin syntein anteeksi saaminen; minä tunnen nyt sitä tarvitsevani; minä olen langennut syntiin, olen pelon ja vapistuksen vallassa, en rohkene tunnustaa sinun sanaasi, olen niin monesti, monesti rikkonut, tulen nyt sentähden, että minua parantaisit, lohduttaisit ja vahvistaisit, ym.

Sen vuoksi olen sanonut, ettei tätä sakramenttia kenellekään pitäisi annettaman, joka ei voi edeltäpäin ilmoittaa laitansa näin olevan, nimittäin että sanoo, mitä häneltä puuttuu, ja haluaa sanan ja tämän merkin kautta

saada vahvistusta ja lohdutusta. Ken sitä nyt ei voi käyttää, hän jääköön pois älköönkä tekekö niiden tavalla, jotka tällä ajalla niin surkeasti itseänsä räkkäävät mennessään Herran pöytään, ollenkaan tietämättä, mitä tekevät.

Kun sitten olet saanut sakramentin nauttinut, niin pitkitä myöskin uskosi harjoittamista. Sehän on tämän sakramentin tarkoitus, että voisit sanoa: Minä kuulin siellä julkisesti Jumalan sanan, että minulle on syntini anteeksi annettu, jonka vahvistukseksi otin julkisen merkin suuhuni; sen voin minä todistaa, kuten julkisesti olen todistanutkin, perkeleen ja kaiken maailman edessä. Kun nyt kuolema ja paha omatunto sinua ahdistaa, voit sinä tähän tukea itsesi ja uhitella perkelettä ja syntiä vastaan. Näin vahvistat sinä uskoasi ja teet oman tuntosi iloiseksi Jumalata kohtaan; sitten parantat sinä päivä päivältä. Muutoin pysyt sinä hitaana ja kylmänä, ja mitä kauvemmin sieltä pysyt poissa, sitä kelvottomammaksi tulet. Mutta jos tunnet itsesi kelvottomaksi, heikoksi ja uskosi puuttuvan, niin mistä muualta saisit lohdutusta kuin täältä? Jos niin kauvan tahdot odottaa, kunnes ensin tulisit puhtaaksi ja väkeväksi, et sinä kuitenkaan sinä ilmoisna ikänä siihen pääse eikä sakramentistakaan ole sinulle mitään hyötyä.

Tämä olisi sakramentin oikeata käyttämistä, eikä silloin omiatuntoja räkkättäisi vaan lohdutettaisiin ja virkistettäisiin. Eihän Jumala ole sitä antanut myrkyksi eikä räkkäykseksi, että sitä pitäisi kammottaman, niinkuin olemme tehneet tuon väärennetyn opin johdosta, ikään kuin meidän tulisi uhrata Jumalalle hurskautemme. He ovat salanneet meille lohdutukseksi ja autuudeksi annetut sanat, joilla pitäisi omiatuntoja vahvistaman, virvoitettaman, ilahutettaman ja kaikesta onnettomuudesta vapautettaman. Näin pitää tämä sakramentti käsitettämän älköönkä sitä muuna pidettäväksi kuin pelkkänä suloisena armona, lohdutuksena ja elämänä. Niille on tämä myrkyä ja kuolemaa, jotka Herran pöy-

tään röyhkeästi astuvat tuntematta mitään heikkoutta, syntiä tai hätää, mikä heitä siihen pakottaisi, koska he mielestään jo entiseltään ovat puhtaita ja hurskaita. Semmoisia vieraita tämä sakramentti vaatii, jotka tunnustavat rikoksensa ja tuntevat, etteivät ole hurskaita, vaan kuitenkin mielellään tahtoisivat hurskaiksi tulla. Kaikki riippuu siis ainoastaan tällaisesta tuntemisesta, sillä olemmehan kaikki vaivalloisia ja syntisiä, vaikka emme sitä kaikki tunnusta.

Olkoon tässä kylliksi puhuttu siitä, kuinka meidän tulee valmistautua oikeen nauttiaksemme tätä sakramenttia ja käyttää uskomme harjoitukseksi ja vahvistukseksi sen asetussanoja, jossa kuulemme, että Kristuksen ruumis ja veri on meidän edestämme annettu ja vuodatettu syntein anteeksi antamiseksi. Näillä sanoilla on osoitettu ja ilmaistu kylliksi sakramentin hyöty, hedelmä ja käytäntö, jos vaan sitä omaksi hyödyksemme nautitsemme.

Seurauksena edellisestä on **toinen asia kristillinen rakkaus**, jota meidän myöskin tulee hyvin tutkistella. Sillä me olemme myöskin velvolliset elämällemme osoittamaan tämän sakramentin hyötyä ja hedelmää ja todistamaan, että eduksemme olemme sitä nauttineet. Tähän aikaan näemme sitä nautittavan ympäri koko maailman monen monissa mesuisissa, mutta missä nähdään yhtäkään hedelmää siitä lähteneen? Mutta tämä nyt onsen hedelmä, että mekin taas vuorostamme annamme itsemme syötäväksi ja juotavaksi, niin kuin olemme syöneet ja juoneet Herran Kristuksen ruumiista ja verta, ja myöskin sanomme lähimmäisellemme nämä sanat: **Ota, syö ja juo.** Ei saa olla mitään pilkkaa vaan täyttä totta, että annat alttiiksi kaiken elämäsi, niin kuin Kristus näissä sanoissa on kaikkineen antautunut sinulle, ikään kuin sanoen: Tässä olen minä itse, joka sinun edestäsi annettiin, tämän aarteen lahjoitan sinulle; mitä minulla on, se olkoon sinunkin, jos sinulta puuttuu, niin puuttuu minultakin; tässä saat vanhurs-

kauteni, elämäni ja autuuteni, ettei synti eikä kuolema, ei helvetti eikä mikään onnettomuus sinua voittaisi; niin kauvan kuin minä olen vanhurskas ja elän, niin kauvan pitää sinunkin vanhurskas oleman ja elävänä pysymän.

Sellaisia sanoja lausuu hän meille; meidän tulee niihin myöskin tarttua ja sanoa ne lähimmäisellemme, eikä ainoastaan suulla vaan työlläkin, nimittäin näin: Katso, rakas veljeni, minä olen saanut ehtoollisessa Herrani, hän on minun ja nyt on minulla ylen määrin kaikkea; niinpä ota sinäkin, mitä minulla on; se olkoon kaikki sinun, ja minä tahdon sen sinun tähtesi panna alttiiksi; jos minun tarvitsisi vaikka edestäsi kuolla, niin tahdon senkin tehdä. Tämän päämäärän asettaa tämä sakramentti meidän takaa ajettavaksemme elämäsämme lähimmäistämme kohtaan.

Kyllähän on totta, ettemme niin täydelliseksi pääse, että toinen antaa sielunsa, ruumiinsa, tavaransa ja kunniansa toisen edestä, mutta me elämmekin vielä lihassa, joka on niin syvälle meihin juurtunut, ettemme tätä merkkiä ja todistusta voi puhtaana osoittaa. Juuri tämän puutteen vuoksi on Kristus asettanutkin tämän sakramentin meille harjoitukseksi, että siitä saisimme mitä meiltä tässä kohden puuttuu, sillä mikäpä muu neuvoksi nähdessäsi puutteesi tässä kohden? Sitähän sinun täytyy hänelle valittaa ja sanoa: Katso, tässä olen minä puutteellinen; sinä annat minulle niin runsaasti ja yltäkylläisesti, mutta minä en voi samoin tehdä lähimmäistäni kohtaan, Tätä valitan minä sinulle ja rukoilen, salli minunkin tulla niin rikkaaksi ja väkeväksi, että myöskin voin samoin tehdä. Ja vaikka kohta meidän onkin mahdotonta tulla näin täydellisiksi, tulee meidän kuitenkin sitä itsellemme huokailla eikä sen puuttuessaan joutua epätoivoon, kunhan vaanse halu meissä pysyy, että mielellämme tahtoisimme niin tehdä.

Se nyt ei ole vähin osa rakkautta eli itsensä uhraamista, että saatan luopua omista luo-

loistani. Lähimmäiselleni saatan kyllä työllä ja vaivallani antaa ajallista tavarata ja ruumiillista apua, saatanpa vielä palvella häntä opilla ja esirukouksellakin, samoin voin häntä etsiä ja lohduttaa, kun hän on sairas ja murheellinen, ruokkia häntä nälässä ja päästää häntä siteistä ym., mutta kaikkein ylevintä on se, että saatan kärsiä lähimmäiseni heikkoutta. Tässä sentään pysymme kaikin puutteellisina, niin ettemme voi sitä yhtä täydellisesti tehdä kuin Kristus on tehnyt. Hän on puhdas, kirkas aurinko, jossa ei mitään varjoa ole ja meidän valkeutemme on tuskin kuin sytytetty oljen korsi tämän auringon rinnalla. Hän on hehkuva uuni täynnä tulta ja täydellistä rakkautta; mutta hän on sittenkin tyytyväinen, kunhan edes korrenkin sytytämme ja vähänkin koettamme antaa rakkauden loistaa ja palaa.

Tämä nyt on se puute, jonka me kaikki toisissamme näemme ja havaitsemme. Sen perustuksella älköön kuitenkaan kukaan tuomitko ja sanoko: ei tämä ole Kristus. Vaan katso, kuinka hän evankeliumissa antaa opetuslastensa usein erehtyä ja kompastua ja viisaudellansa torjuu ja auttaa heidän tyhmyytensä. Ei hän heitä tuomitse, vaan kärsii heidän heikkouttaan ja Joh. 13: 33 sanoo heille: **Ette taida sinne tulla, kuhunka minä menen**, ja v. 7 Pietarille: **Mitä minä teen, et sinä sitä nyt tiedä**. Tämmöisen rakkauden tähden antaa hän hyväksemme vanhurskautensa, tuomionsa, valtansa, kostonsa, rangautuksensa ja oikeutensa, joka hänellä on meidän ylitsemme synteimme vuoksi. Hän saattaisi kyllä kadottaa meidät tyhmyytemme vuoksi, vaan hän ei kuitenkaan muuta tee kuin sanoo: Sinä teet väärin, et tiedä mitään. Hän ei heitä meitä pois tykönsä, vaan lohduttaa meitä. Sen vuoksi sanon minä, ettei se ole mikään vähäinen rakkauden todistus, jos voidaan kärsiä lähimmäisen uskon ja rakkauden heikkoutta.

Vaikka Kristus näin ystävällisesti kohtelee opetuslapsiaan, niin ei sen vuoksi kuiten-

kaan ole meille annettu lupaa hyväksyä heikkoutta tai syntiä. Sillä hän sanoo heti sen jälkeen Pietarille: **Mitä minä teen, et sinä sitä nyt tiedä, mutta tästedes saat sinä sen tietää**. Tässä on hän ainoastaan toistaiseksi myöntänyt hänen heikkoudellensa parannuksen aikaa ja kärsinyt sitä, aivan kuin olisi sanonut: Ymmärtämättömyyttä ja uskon heikkoutta tahdon minä sinun tähtesi sietää ja sinua armahtaa, jos vaan pysyt aikeessasi pyrkiiä sellaisesta heikkoudestasi vapaaksi; laiskaksi ja huolettomaksi et saa heittäytyä.

Katsokaamme siis ettemme tätä sakramenttia nautittuamme kävisi hitaiksi, vaan vireästi ahkeroisimme kasvamaan rakkauttensa, ottamaan osaa lähimmäisemme puutteisiin ja ojentamaan hänelle kättämme, kun hän on avuntarpeessa. Ellet näin tee, niin et ole kristitty tai olet heikko kristitty, vaikka kohta kerskailisitkin saaneesi tässä sakramentissa Herran kaikkine ominaisuuksineen. Mutta jos tahdot varma olla saaneesi hyötyä Herran pöydässä käynnistäsi, niin et voi sitä paremmin koetella, kuin että tarkkaat käytöstäsi lähimmäistä kohtaan. Ei sinun sitä tarvitse tuumailla, kuinka suurta hartautta tunsit, tai kuinka suloisilta sanat sydämestäsi maistuiivat. Kyllähän nämäkin ovat hyviä ajatuksia, mutta se asia on kuitenkin epävarma ja voi sinua eksyttää. Mutta sen kautta saat sinä varmasti selville hänen vaikutuksensa sinussa, että pidät vaaria käytöksestäsi lähimmäistäsi kohtaan. Jos huomaat, että sanat ja merkki tai sakramentti taivuttaa ja liikuttaa sinua olemaan lempeä vihollisellesi, pitämään huolta lähimmäisestäsi ja auttamaan häntä tuskissa ja kärsimyksissä, Silloin olet oikealla tolalla.

Muutoin, ellet näin tee, jätät totisesti tietämättömäksi, vaikka satakin kertaa päivässä nauttisit tämän sakramentinpalavalla hartaudella, niin että ilokyyneleitäkin vuodattaisit. Tämmöinen ihmeellinen ja syvä hartaus ei Jumalan edessä mitään maksa ja se on yhtä vaarallinen kuin hyväkin. Sen vuoksi tulee

meidän ennen kaikkea olla vakuutetut sydämissämme, kuten 2 Piet. 1: 10 sanoo: **Ahke-roitkaat sitä, että te teidän kutsumisenne ja valitsemisenne vahvistaisitte.** Sana ja sakramentti ovat kyllä totiset itsessään, sillä sen todistaa itse Jumala kaikkine enkeleineen ja hurskaine ihmisineen, mutta sinunkin puolestasi tulee samanlainen todistus antaa. Jos siis vaikka kaikki enkelit ja koko maailma todistaisivat, että sinä hyödytyksellä olet sakramentinnauttinut, on se kuitenkin paljokaan heikompi todistus kuin itse antamasi. Mutta siihen et sinä pääse, ellet tarkkaa omaa olemustasi, mitä jaloutta siinä ja mitä hedelmiä sakramentti on sinussa aikaan saanut.

Ellei, näet, hedelmiä tahdo tulla näkyviin ja sinä tunnet yhä edelleenkin pysyväsi entisen kaltaisena ja olevasi lähimmäisestäsikin välinpitämätön, silloin on sinulla vakava syy pyrkiä toiseen mielentilaan, sillä tämä ei ole mikään hyvä merkki. Täytyihän sellaista kuulla Pietarinkin, joka kuitenkin oli hurskas, tahtoi Kristuksen edestä kuolla ja ihmeitä tehdä? Jos vieläkin tunnet itsessäsi pahaa halua, vihaa kärsimättömyyttä ym., niin on sinulla taasen hätä, joka pakottaa ja ajaa sinua Herran Kristuksen tykö valittamaan sitä hänelle ja sanomaan: Minä käyn kyllä Herran ehtoollisella, mutta kuitenkin yhä edelleenkin pysyn hedelmättä kuten ennen. Minä olen sanomattoman aarteiden saanut, mutta se on jäänyt virumaan hyödyttömänä minun luonani; sitä valitan minä sinulle. Koska olet antanut ja lahjoittanut minulle tämän aarteiden, niin sallin myöskin, että se vaikuttaa minussa hedelmän ja uuden elämän, joka ilmeneisi ja osoittautuisi käytöksessäni lähimmäistäni kohtaan. – Jos nyt aluksi hiukankin ryhdyt sellaista osoittamaan, niin vahvistut vahvistumistasi ja edistyt siinä päivä päivältä.

Tämä elämä ei nimittäin muuta ole kuin **uskon, rakkauden ja pyhän ristin elämää.** Mutta nämä kolme eivät koskaan tule meissä täydellisiksi, sillä me elämme maan päällä,

eikä kukaan muu ole täydellinen paitsi Kristus yksinänsä. Hän se on aurinko, annettu ja asetettu meille esikuvaksi, jota meidän täytyy koettaa tavoitella. Sen vuoksi huomataankin aina meidän joukossamme joitakuita heikkoja ja joitakuita vahvoja; toiset saattavat vähän, toiset taas paljon kärsiä, ja näin täytyy meidän kaikkien olla Kristuksen kuvan kaltaisia. Sillä tämä elämä on sellaista vaellusta, jossa lakkaamatta kasvamme uskosta uskoon, rakkaudesta rakkauteen, kärsivällisyydestä kärsivällisyyteen ja rististä ristiin. Se ei ole hurskautta vaan vanhurskauttamista, emmekä ole vielä ennättäneet matkan perille, vaan me olemme kaikki tiellä ja matkalla, jolla toiset ovat etempänä toiset lähempänä. Jumala on tyytyväinen, jos vaan tapaa meidät työssä ja pyrkimisessä. Milloin hän tahtoo, tulee hän pian ja vahvistaa uskomme ja rakkautemme sekä siirtää meidät silmänräpäyksessä tästä elämästä taivaaseen. Mutta niin kauvan kuin maan päällä elämme, täytyy meidän aina toisiamme auttaa, niin kuin Kristus on meitä auttanut, muistaen, ettei meistä kukaan ole kokonaan täydellinen.

Tätä on Kristus meille kuvannut ei ainoastaan omalla esimerkillään ja sanalla, vaan myöskin sakramentin näkyvillä välikappaleilla, nimittäin leivällä ja viinalla. Me päättämme leivän ja viinan alla olevan Kristuksen totisen ruumiin ja veren, niin kuin onkin. Siinä me siis näemme toista ja uskomme toista, joten siinä on usko kuvattuna. Onhan meillä siinä sanaa kuullessamme ja sakramenttia nauttiessamme ulkonaisesti vähäpätöinen sana ja toimitus, mutta siinä käsitämme me elämän ja kaiken hyvän, vieläpä itse Jumalankin. Samoin on **rakkauskin** kuvattu näissä näkyväisissä merkeissä. **Ensiksi leivässä.** Kun nimittäin jyvät ovat yhdessä kasassa ja jauhamattomina, niin on niistä vielä kukin itselleen erityinen ruumis, joka ei ole toisiin sekoittunut, mutta yhteen jauhettuina tulee niistä kaikista yksi ruumis. Sitten tapahtuu samoin **vii-**

nassakin. Ellei viinamarjoja puserreta, säilyttää niistä kukin oman muotonsa, mutta puserrettuina sulautuvat ne kaikki yhteen ja muuttuvat juomaksi. Siis ei voida enään sanoa, mikä jauhongiukkanen on ollut kussakin jyväsessä, eikä mikä pisara kussakin marjasessa, sillä kaikki on yhtynyt yhdeksi toisiinsa muodostaen näin leivän ja viinan.

P. Paavalikin on 1 Kor. 10: 17 tämän näin selittänyt: **Se on yksi leipä, niin mekin monta olemme yksi ruumis, sillä me kaikki yhdestä leivästä olemme osalliset.** – Me syömme Herran, sanan uskossa, jonka sielu ottaa vastaan ja nautitsee. Näin syöpi lähimmäisenikin vuorostaan; tavarani ruumiini ja henkeni annan minä, ja kaikkea, mitä minulla on, annan minä hänen nauttia ja käyttää kaikkiin tarpeisiinsa. Samoin tarvitsen minä taas lähimmäistäni, minäkin olen köyhä ja viheliäinen ja antaun jälleen palveltavaksi ja autettavaksi. Näin me nivotaan kiinni toisiimme, niin että toinen auttaa toista, kuten Kristus on meitä auttanut; ja tätä sanotaan hengelliseksi toisensa syömiseksi ja juomiseksi.

Tämä olkoon puhuttu lisäykseksi alttarin sakramentista, jotta sen nautittuamme ottaisimme vaarin keskinäisestä rakkaudesta saadaksemme siitä varmuutta, olemmeko hyödyksemme sakramentin nauttineet, ja voidaksemme sitä myöskin toiselle osoittaa niin ettemme sinne juoksentelisi ijankaiken ennallamme pysyen. Luokaamme sentähden (kuten olen sanonut) huomiomme omasta hartaudestamme ja ajatuksistamme käytökseemme lähimmäistämme kohtaan ja siinä kuvastimessa itseämme katselkaamme, niin että lähimmäisemme rakastamisesta totta tulisi. Siis pitää sakramentin meissä siten vaikuttaman, että se muuttaa ja tekee meidät toisiksi ihmisiksi. Jumalan sanat ja työt eivät voi olla toi-

mettomina, vaan ne saavat suuria aikaan, nimittäin että me tulemme vapaiksi ja pelastetuiksi synnistä, kuolemasta, perkeleestä ja kaiken pelkäämisestä. Kuitenkin täytyy meidän toiselta puolen tulla kaikkein halvintekin ihmisten palvelijoiksi maan, päällä tuntematta siitä mitään räsistusta vaan iloa, kun olemme jonkun apua tarvitsevan löytäneet, ja siitä olla peloissamme, että meillä on niin paljon hyvää emmekä kumminkaan tahtoisi sitä muiden auttamiseksi käyttää.

Missä nyt sakramentti ei tällaista aikaan saa, siinä pelkään sen vahingoksi koituvan. Mutta vaikkei sakramentin vaikutus aina olekaan niin tehoisaa, ei kuitenkaan tule ajaa pois vajavaisia ja heikkoja vaan ainoastaan veltot ja röyhkeät, jotka luulevat siinä kyllin olevan, että juoksevat sakramenttia nauttimassa. Sinun täytyy toiseksi muuttua ja se osoittaa; silloin voit sen kautta huomata Jumalan tykönäsi asuvan, ja silloin tulee sinun uskosi lujaksi ja varmaksi. Voithan sinä nimittäin hyvästi tuntea, oletko tullut entistäsi iloisemmaksi ja rohkeammaksi. Sillä ennen kuullessamme kuolemasta puhuttavan ja ajattellessamme syntejämme, tahtoi koko maailma tuntua meistä liian ahtaalta; jos emme nyt enää sellaista tunne, niin ei sitä oma voimamme ole vaikuttanut, sillä ennen emme voineet tällaiseen tilaan päästä, vaikka ahkerastikin koetimme ja tahdoimme töillä itseämme auttaa. Samoin voit myöskin tuntea, oletko leppeä sille, joka sinulle on pahaa tehnyt, ja armahdatko sitä, joka sairas on. Näin saatat tunnustella omassa elämässäsi, onko Herran ehtoollinen hedelmää sinussa vaikuttanut. Ellet tällaista tunne, niin valita Jumalalle puutteesi ja hätäsi, kuten meidän kaikkien täytyy tehdä koko elinkautenamme, koska ei kukaan ole täydellinen, kuten olemme sanoneet. Tämä riittääköön täksi kerraksi. Amen.